

สะดือจุ่น-สะดือแฉะในเด็ก

ปกติในทารกหลังคลอด สายสะดือจะแห้งและหลุดไป ภายในสองสัปดาห์

ความผิดปกติของสะดือ มีหลายชนิด ทำให้พ่อแม่หรือญาติเกิดความกังวลได้ ซึ่งความผิดปกติที่ พบบ่อยในทารกและเด็ก ได้แก่

- สะดือจุ่น
- สะดือแฉะ
- สะดืออักเสบ
- ก้อนเนื้อเยื่อสีแดงที่สะดือ
- มีช่องทางติดต่อระหว่างสะดือและลำไส้เหลืออยู่

สะดือจุ่น (Umbilical hernia)

สะดือจุ่นเป็นความผิดปกติของสะดือที่พบบ่อยที่สุดในทารกและเด็ก พบประมาณร้อยละ 10 – 20 ของเด็กทั้งหมด

มักพบในทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักตัวน้อย และคลอดก่อนกำหนด

สะดือจุ่นจะมีลักษณะโป่งนูนออกมาสามารถเห็นได้โดยเฉพาะเวลาร้องไห้ หรือเวลาเบ่ง แต่ในเวลาไม่ร้องไห้ หรือเวลานอนหงายจะยุบหายไป

สาเหตุ

ขณะที่ทารกอยู่ในครรภ์มารดาจะมีรูเปิดขนาดเล็กในชั้นกล้ามเนื้อผนังหน้าท้อง ซึ่งเป็นช่องทางให้สายสะดือเชื่อมติดต่อระหว่างมารดาและทารก เมื่อทารกคลอดครบกำหนด รูเปิดนี้จะปิดใน ทารกบางราย กล้ามเนื้อผนังท้องไม่ปิดโดยสมบูรณ์ จะมีรูเปิดเล็ก ๆ เหลืออยู่ ซึ่งรูเปิดนี้ทำให้เกิดภาวะสะดือจุ่น ซึ่งจะมีส่วนของลำไส้ พังผืดลำไส้ ผ่านเข้าออกรูเปิดขนาดเล็กของผนังหน้าท้องตรงตำแหน่งสะดือ

อาการ

มักไม่มีอาการผิดปกติใดๆ ไม่มีอาการเจ็บปวด

แต่ถ้าพบว่าทารกและเด็กร้องไห้ ปวดท้อง อาเจียน บริเวณสะดือโป่งนูนตลอดเวลา ไม่สามารถดันกลับได้ แสดงว่าส่วนของลำไส้ หรือพังผืดลำไส้เข้ามาติดอยู่ในรูเล็ก ๆ ของผนังหน้าท้องตรงตำแหน่งสะดือ

การรักษา

ส่วนใหญ่จะหายได้เอง โดยรูเปิดจะค่อย ๆ เล็กลง และจะปิดไปเองเมื่อเด็กโตขึ้น ภายใน 4 – 5 ขวบ การผ่าตัดรักษาทำเมื่อ

- รูเปิดมีขนาดใหญ่ ไม่ปิดหลัง 4 – 5 ขวบ
- มีอาการของลำไส้ หรือพังผืดลำไส้ติด

สะดือแฉะ

(Weeping umbilicus)

คือ ภาวะที่สะดือของทารกหรือเด็กมี น้ำหนอง สารคัดหลั่ง ซึมออกมาตลอดเวลา เป็นๆหาย พบได้ตั้งแต่สายสะดือยังไม่หลุด หรือหลุดแล้ว

สาเหตุ

1. สะดืออักเสบ
2. ก้อนเนื้อเยื่อสีแดงที่สะดือ
3. มีช่องทางติดต่อระหว่างสะดือ และลำไส้เหลืออยู่

สะดืออักเสบ

(neonatal omphalitis)

เกิดจากการติดเชื้อ ซึ่งเป็นผลจากการดูแลสายสะดือไม่สะอาด มีกลิ่นเหม็น มีหนอง ซึมออกมาจากสะดือ สะดือและรอบสะดือบวมแดง มีไข้

การรักษา

ทำความสะอาดสะดือด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ น้ำเกลือล้างแผล วันละ 2-3 ครั้ง

ก้อนเนื้อเยื่อสีแดงที่สะดือ

(umbilical granuloma)

ความผิดปกตินี้ เกิดภายหลังสายสะดือหลุดแล้ว มีการดูแลไม่สะอาด มีภาวะติดเชื้อเรื้อรัง ทำให้มีการกระตุ้นสร้างก้อนเนื้อเยื่อสีแดง และทำให้ทารกมีสะดือแฉะตลอดเวลา

การรักษา

แนะนำให้มาพบแพทย์เพื่อใช้แท่งสารเคมี (AgNO₃) หรือไฟฟ้าจี้

มีช่องทางติดต่อ

ระหว่างสะดือและลำไส้เหลืออยู่

(patent omphalomesenteric duct)

ทารกจะมีสะดือแฉะตั้งแต่ภายหลังสายสะดือหลุด โดยจะมีช่องทางติดต่อระหว่างสะดือและลำไส้เล็ก

การรักษา

แนะนำให้มาพบแพทย์เพื่อผ่าตัดรักษา

สะดือจุ่น-สะดือแฉะ ในเด็ก

(Umbilical hernia , Weeping umbilicus in Children)

เรียบเรียงโดย .. นพ.นพพร ศรีทิพโพธิ์

กลุ่มงานศัลยกรรม

จัดพิมพ์โดย กลุ่มงานสุขศึกษา

โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

จ.นครสวรรค์

โทร 0 - 5621 - 9888 ต่อ 5200, 9801